GÜNDÜZ VASSAF • **Doğana**

İletişim Yayınları 3528 • ÇağdaşTürkçe Edebiyat 635
ISBN-13: 978-975-05-3805-6
© 2025 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM
1. Baskı 2025, İstanbul

EDİTÖR Kıvanç Koçak
KAPAK Suat Aysu
KAPAK FOTOĞRAFI Yıllar içinde silinmiş,
Doğan Morgan Vassaf'ın ilk fotoğrafı:
Doğumundan üç ay önce çekilmiş ultrason görüntüsü.
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Oben Üçke

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41
Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6
Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

GÜNDÜZ VASSAF

Doğana

iletişim

GÜNDÜZ VASSAF liseyi Robert Kolej'de tamamladıktan sonra aldığı futbol bursuyla psikoloji eğitimi gördüğü George Washington Üniversitesi'nden mezun oldu. Gençliğinde ABD'de akıl hastanesi gardiyanlığından TRT'de radyo spikerliğine kadar çeşitli işlerde çalıştı. Hacettepe Üniversitesi'nden psikoloji doktorasını aldıktan sonra, uzun süre Ankara Üniversitesi Mediko-Sosyal Merkezi'nde öğrencilere psikolojik danışmanlık yaptı. Sonradan pişman olacağı, Türkiye'nin ilk zekâ testini geliştirdi. Uzun yıllar bu testlerin bir tür zekâ katliamı olduğuna dikkat çekti. Uluslararası Psikologlar Konseyi yönetim kurulu üyeliğine seçildi, Union of Psychological Science Barış Komitesi kurucu üyesi oldu, American Psychological Association'ın toplum psikolojisi bölümünün Avrupa ve Ortadoğu koordinatörlüğünde görev aldı. 12 Eylül askerî darbesinden sonra öğretim üyeliği yaptığı Boğaziçi Üniversitesi'nden istifa etti. Türkiye'de Psikologlar Derneği'nin kurucu üyelerinden olmasının yanı sıra 12 Eylül'e kadar Uluslararası Af Örgütü'nün İstanbul Şubesi başkanlığında, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği (TÜMÖD) yönetim kurulunda yer aldı. O tarihten sonra Kassel, Marburg ve Bremen üniversitelerinde öğretim üyesi, Kanada McGill Üniversitesi Center for Developing Area Studies'de "konuk" akademisyen, Amsterdam'da Averroes Stichting'de klinik psikolog, Viyana'da Institute für Höhere Studium ve Avrupa Bilim Vakfı'nda da konuk araştırmacı olarak çalıştı. Kurulduğu günden kapandığı 2016'ya kadar *Radikal* gazetesinde "Uçmakdere" başlıklı köşe yazılarıyla 20 yıl boyunca yer aldı.

Kitapları: *Zekâ ve Zekâ Testleri Nedir? Ne Değildir?* (Ankara Üniversitesi Mediko Sosyal Merkezi Yayınları, 1977); *Daha Sesimizi Duyurmadık: Avrupa'da Türk İşçi Çocukları* (Belge Yayınları 1983; İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2002); *Cehenneme Övgü* (Ayrıntı, 1992; İletişim, 1999); *Cennetin Dibi* (Ayrıntı, 1996; İletişim, 1999); *Annem Belkıs* (İletişim, 2000); *40 Yıl Önce 40 Yıl Sonra Amerika-Rusya* (İletişim, 2006; 2. basım *Gençliğimin Kayıp Yılları* adıyla İletişim, 2022); *Türkiye Sen Kimsin?* (İletişim, 2008); *Leventnâme* (Heyamola, 2009; İletişim, 2024); *Kimliğimi Kaybettim Hükümsüzdür* (İletişim, 2010); *Mostari: Bir Köprü Bekçisinin Günlüğü* (YKY, 2013); *Medeniyet, Kültür, Sanat* (İletişim, 2014); *İstanbul'da Kedi* (YKY, 2014; Karakarga, 2017; İletişim, 2024), *Boğaziçi'nde Balık* (YKY, 2015; Karakarga, 2018; İletişim, 2024), *Nâzım* (Aylak Adam, 2015), *Ne Yapabilirim: Geleceğe Kartpostallar* (İletişim, 2016), *Yol Arkadaşım* (Karakarga, 2017), *Sınırsız* (İletişim, 2018), *Ressamın İsyanı* (Everest, 2023), *Doğana* (İletişim, 2025).

Hazırlayan: *Özgürleşmenin Sorunları: Mehmet Ali Aybar Sempozyumları* (Tarih Vakfı Yayınları, 2003); *Belkıs Halim Vassaf'ın defterinden: Dumezil'in Sosyoloji Dersi Notları* (Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 2009).

Çeviri: *Guantanamo'dan Şiirler* (Der. Marc Falkoff, Bilgin Adalı ile birlikte, YKY, 2008).

Doğurana...

ÖNSÖZ[1]

It's a rather strange proposition to write an introduction to a book that is for all intents and purposes a foreshadowing of your life, of what is to come and what is hoped for. These letters and missives from a past that you do not remember, can't possibly remember, yet are an intrinsic part of your life.

This brings to mind a conversation with my father when I must have been about three or four.

Gündüz: Any dreams?

Doğan: A cat.

Silence...

Gündüz: Yes?

Doğan: The cat was dreaming of me.

I'm not sure if this is what I actually said, but the idea of this pattern where there is no end or beginning embodies these letters. Letters from the past are intensely personal, yet they also house the ideas and hopes of that time period.

1 Neden mi İngilizce? Cevap, babamın sonsözünde.

The style of writing, the inflections used, the words chosen, all of these choices tell us not only about the author and the subject (in this case, my father Gündüz Vassaf and me Doğan Morgan Vassaf), but also about the use of language at the time it was written. Hua Hsu wrote it best when he said, "It would be Poetry and not History". These reflections are not meant to be a historical fact file, instead they are meant to be portals to the past and future at the same time.

This is without a doubt one of Gündüz Vassaf's more personal books. The letters are my father's reflections, hopes, and musings on life. I hope you enjoy them.

An image is worth a thousand words, yet what if that image is a blank one? Would it still convey meaning? The cover image is gone now; however, when it was there it was an ultrasound. Something that suggests a new life and the possibilities that that brings. There is a certain irony that comes with a book about the possibilities of life and its circular nature that the front cover showing the first proof of life of one of its subjects has disappeared, yet I am still here, so life must not have vanished.

DMV
Southampton
January 20, 2025

Her bakımdan aslında hayatınızın habercisi olan, gelecekte olabilecekleri umutla ima eden bir kitaba önsöz yazma girişimi oldukça garip. Hatırlamadığın, hatırlayamayacağın ama yine de esas olarak yaşamının ayrılmaz bir parçası olan bir geçmişten mektuplar ve mesajlar.

Bu, üç-dört yaşındayken babamla yaptığımız bir sohbeti aklıma getiriyor:

Gündüz: Rüya gördün mü?
Doğan: Bir kedi.
Sessizlik...
Gündüz: Evet?
Doğan: Kedi rüyasında beni görüyordu.

Gerçekten böyle mi dedim emin değilim ama bir sonu ya da başlangıcı olmayan böyle bir izlek fikri, bu mektuplarda cisimleşiyor. Geçmişteki mektuplar son derecede kişisel olsalar da söz konusu dönemin görüşlerini ve umutlarını da barındırırlar. Yazım tarzı, kullanılan zaman kipleri ve çekimler, tercih edilen kelimeler, tüm bu seçimler bize sadece yazar ve ele aldığı konu (bu durumda babam Gündüz Vassaf ve ben Doğan Morgan Vassaf) hakkında değil, aynı zamanda yazıldığı dönemde dilin nasıl kullanıldığına dair de bir şeyler söyler. Hua Hsu, "Tarih değil, şiir olmalı" derken bunu en iyi şekilde ifade etmişti. Bu yansımalar tarihsel bir gerçeklik olmaktan ziyade, aynı anda hem geçmişe hem geleceğe açılan kapılar olmayı amaçlıyor.

Bu kitap şüphesiz Gündüz Vassaf'ın en kişisel eserlerinden biri. Mektuplar babamın hayata dair fikirlerini, umutlarını ve derin düşüncelerini yansıtıyor. Umarım beğenirsiniz.

Bir görüntü bin kelimeye bedeldir, peki ya bu görüntü boş bir görüntüyse? Yine de bir anlam taşır mı? Kapak resmi artık görünmez halde, ne var ki bir zamanlar bir ultrason görüntüsüydü. Yeni bir yaşamı ve beraberinde getirdiği olasılıkları düşündüren bir şeydi. Yaşamın olasılıkları ve döngüsel doğası hakkındaki bir kitabın kapak resminde kitabın öznelerinden birinin yaşamının ilk kanıtının ortadan kaybolmasında elbette bir ironi var, ancak ben hâlâ buradayım, demek ki hayat yok olmuş olamaz.

DMV
Southampton
20 Ocak 2025

Lise
DEFTERİ

Adı, soyadı : MEKTUPLAR
Ders :
Sınıf : no:
Okul :